

УДК 338.

Людмила Малюта, Ірина Качур

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ МЕТОДІВ ОБЛІКУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Lyudmula Malyuta Iryna Kachur

USING THE NEW METHOD OF ACCOUNTING IN THE MANAGEMENT SYSTEM COSTS AT

Як свідчить практика, на більшості українських підприємствах виникають певні проблеми в системі обліку витрат, які можна вирішити за допомогою ефективної та раціональної системи управління. В контексті зазначеної проблематики ефективними засобами підвищення якості і конкурентоспроможності продукції є застосовування сучасних та новітніх методів управління витратами. Тобто, крім традиційних – директ-костингу, стандарт-кост, можна застосовувати й інноваційні підходи до управління – таргет-костинг, кайзен-костинг, СVP-аналіз, кост-кліринг, АВС-метод та інші.

Як відомо, “директ-костинг” – це система обчислення собівартості на основі прямих змінних витрат. При даному варіанті управління витратами передбачається, що тільки змінні витрати залежать від завантаженості потужностей або від обсягу продукції, а тому тільки вони можуть бути віднесені на об’єкт витрат. Таким чином, до собівартості носія витрат не включаються постійні витрати. Вони зазвичай покриваються маржинальним прибутком, отриманим від продажу продукції.

Система “стандарт-кост” використовується на підставі встановлених стандартів. Тобто можна заздалегідь визначити суму очікуваних витрат на виробництво і реалізацію виробів, обчислити собівартість одиниці виробу для визначення цін, а також скласти звіт про прибутки та збитки підприємства.

Надзвичайно актуальним є також метод АВС-костинг, або облік витрат на основі видів діяльності. Сума витрат на певний вид продукції визначається на основі витрат, що затрачаються на здійснення сукупності відповідних процесів і операцій. Даний метод передбачає виокремлення видів діяльності і операцій за ними, розширення наявної системи управлінського обліку.

Кайзен-костинг застосовується для досягнення цільової собівартості, і полягає в постійному вдосконаленні якості процесів на підприємстві за участі всіх його працівників, що дає можливість зменшити непродуктивні витрати.

Кост-кліринг – це один з найжорсткіших методів управління. В результаті його застосування відбувається зменшення витрат на оплату праці і, як наслідок – скорочення штату працівників, вивільнення і продаж не використовуваних або мало використовуваних активів, повне або значне зменшення витрат на соціальну сферу.

Не менш важливим є СVP-аналіз, тобто аналіз точки беззбитковості. Даний метод ґрунтується на зіставленні трьох величин – витрат підприємства, доходів від реалізації й отриманого прибутку, залежність яких дає можливість визначити виторг від реалізації продукції і забезпечити беззбитковість діяльності, запланований фінансовий результат.

Отже, проаналізувавши сучасні методи обліку витрат слід відзначити, що на сучасних українських підприємствах доцільніше використовувати АВС-костинг, оскільки в результаті впровадження у виробництво досягнень науково-технічного прогресу, автоматизації і механізації виробництва частка прямих витрат у собівартості постійно знижується. Тому, для сучасного підприємства характерним має стати пошук шляхів управління не тільки прямими, а й накладними витратами.